

mljiva promjena, rezultat koje bi mogao biti da se hrvatski jezik prestane nalaziti među onim slavenskim jezicima koji čuvaju stari redosljed s relativnom zamjenicom na prvom mjestu.

SAŽETAK

Snježana Kordić, Filozofski fakultet, Zagreb
UDK 801.561:808.62, izvorni znanstveni članak
primljen 25. listopada 1994, prihvaćen za tisak 15. lipnja 1995.

Expressing Possessivity by the Pronouns *koji* and *čiji*

The article analyzes the expression of possessivity by means of the pronouns *koji* and *čiji* in relative clauses, establishing the use of *čiji* as commoner. This pronoun is postnominal in modern texts, which groups Croatian among the Slavic languages that have not preserved the ancient word order with the personal pronoun preceding the noun (Macedonian, Bulgarian, Russian, Ukrainian and Belorussian).

O NAJBOLJOJ RIJEČI U 1994. GODINI

Stjepan Babić

Traženje i proglašavanje najbolje riječi za 1993. godinu uspjelo je u potpunosti. Riječ *suosnik* odlična je zamjena za koaksijalni kabel i naš je izbor naišao na dobar odjek. Istina, neki su tehničari ponešto prigovarali, ali se analiza njihovih prigovora pokazala neopravdanom. Taj postupak za riječ 1994. godine nije bio tako uspješan jer nismo imali na izbor onakvo obilje novih riječi kao za 1993. godinu, čitatelji su dali malo prijedloga, a uredništvo nije moglo skupiti nove riječi u velikoj mjeri iako je sigurno da ih ima. Uredništvo radi u zaista teškim prilikama, a urednici su preopterećeni drugim poslovima pa nisu tomu zadatku mogli posvetiti potrebnu brigu.

Prijedloga je ipak bilo pa neke ovdje možemo i spomenuti jer je korisno upozoriti kako neki ljudi razmišljaju, kako stvaraju nove riječi. Tako I. B. Šamija predlaže ove hrvatske zamjene: amandman – *dopunak*, amortizer – *opružnik*, apstinent – *suzdržanik*, automat – *samokretnjak*, avenija – *veleulica*, blef – *varkanje*, grunтовница – *zemljišnica*, karaula – *stražbenica*, linija razgraničenja – *razgraničnica*, osobna iskaznica – *osobnica*, šansa – *izgledak*, time-aut – *prekidak*, tribina – *besjedište*, voajer – *virko*...

T. Stojanov proučavanje – proučba, učenje – učitba

R. Leljak agregat – *prikupnik*, akumulator – *gomilnik*, alternator – *izmjeonik*, generator – *tvornik*, transformator – *preobličnik*, trafostanica – *preobličnička postaja*, turbina – *vihornica*; skleroza – *otvrdnica*, tumor – *bujnik*, pa čak i nazivlje za padeže: 1. *imenovnik*, 2. *rodnik*, 3. *datnik*, 4. *optužnik*, 5. *zovnik*, 6. *mjesnik*, 7. *sredstvenik* pa indikativ – *pokaznik*, konjuktiv – *spreznik*, optativ – *željnik*...

Na jednoj su se cedulji našli i drugi prijedlozi za nazive padeža, 2., 4. i 6. jednako kao i u Leljaka, a 1. *nazovnik*, 5. *dozivnik*, 7. *oruđnik*, a za 3. još *ciljnik*, 4. *predmetnik*. Cijela je cedulja pisana mojom rukom, ali je očito da sam zapisao nečije prijedloge, osim posljednjih dvaju koji bi mogli biti moji jer sam htio pokazati da bi se mogli naći i boljih naziva kad bismo tražili zamjene. Iako su sve te zamjene zanimljive, neke i veoma lijepe, ipak bi teško bilo proglasiti koju od njih riječju godine jer su mnoge zamjene nepotrebne kad su tuđice već usvojene i u skladu su s hrvatskim jezičnim sustavom, pogotovu one grčkoga i latinskoga podrijetla, kao što su npr. nazivi za padeže.

Ovdje mogu spomenuti da se u zagrebačkim trgovinama prodaju uređaji za sušenje tanjura nakon pranja (u Nami na Kvaternikovu trgu talijanski scolapiatti) pod imenom *ocjeđivač*, a kako ta riječ nije zabilježena u našim rječnicima, možemo je smatrati novom. Koliko se god to komu činio skroman prilog hrvatskomu jeziku, ipak ga je vrijedno istaći jer je na najboljem smjeru hrvatskoga književnoga jezika, i to na području na kojem je vrijedno istaknuti tu lijepu pojavu jezične kulture.

Da smo htjeli birati, i među tim smo prijedlozima i pojavama novih riječi mogli naći riječ godine. Važno je ovdje ponoviti da nam nije toliko cilj izdvojiti jednu riječ, nego upozoriti na pojavu, na smjer važan za dobar hrvatski jezični osjećaj, a time i za sam hrvatski književni jezik. Zato bismo od svih tih prijedloga mogli izdvojiti riječ *osobnica* u značenju osobna iskaznica. Prvo, naziv za taj pojam nije još ustaljen: nekada je to bila samo iskaznica, zatim su nam nametali srpski naziv lična karta pa samo to okrenuli u osobna karta, pa sada u hrvatskoj slobodi u osobna iskaznica, jer iskaznica ima mnogo vrsta pa ova treba atribut, a kako je riječ česta, bilo bi dobro da se uvede jednočlani naziv osobnica, jer je bolji, kraći od naziva osobna iskaznica, koji je dvočlan. Zadržao sam se malo dulje na tome prijedlogu jer je zaista u svakome pogledu odličan i bilo bi dobro kad bi bio usvojen. Da nije bilo natječaja za jack-pot, možda bismo to i proglasili najboljom riječi 1994. godine.

No danas nas najviše zaokupljaju anglizmi pa samo raspisali natječaj za hrvatsku zamjenu za jack-pot. Ta je riječ izraz američke kulture, potječe od riječi Jakov, i kao vlastita imenica Jack i opća jack sudjeluje u stotinjak veoma različitih značenja, a sva i nisu zapisana ni u najnovijim rječnicima. Među ostalim znači i prosječan čovjek, neotesanac, prostak, klipán, budala. Jack Ketch znači krvnika, zločinac je Jack Trbosjek, jednoruki Jack znači lopov u smislu automata na sreću koji samo uzimaju novac. U svezi s pot 'lonac' jack-pot znači 1. skupni ulog u pokeru, 2. ulog u nekim drugim igrama, 3. u razgovornome jeziku, ulog u nekim pothvatima, spekulacijama, a odatle i ulog u lotu. Kao naziv u hrvatskome jeziku veoma je neprikladan zbog tih negativnih značenja i još više zbog toga što se ne uklapa u hrvatski jezični sustav niti mu se može prilagoditi pa je neusvojiv, neprestano pokazuje da je tuđica, a nepotrebna je jer se za nju lako može naći hrvatski naziv. Kako se često upotrebljava, stalno smeta dobromu hrvatskomu jezičnomu osjećaju pa smo raspisali natječaj za njegovu zamjenu. Natječaj je izazvao veliko zanimanje čitatelja. U njemu je sudjelovala jedna skupina (učenici IV. r. klasične gimnazije u Dubrovniku) i 56 pojedinaca sa 270 prijedloga. Od toga su četiri poznate riječi (bankovnica, glavni zgoditak, glavnjak i zgoditak) pa njih nismo uzeli u obzir, devetnaest puta po dva ista prijedloga, a četiri puta po tri, dakle 239 različenica. Prijedlozi su stizali iz mnogih mjesta, iz zemlje i

inozemstva, od svih zanimanja, od učenika do profesora i doktora, a zanimljiva je raspodjela po spolu. Od 56 osoba 42 su muškarci (75%) i 14 žena (25%), muškarci su dali 217 prijedloga (80,37%), prosječno 5,17 riječi po osobi, žene 34 (12,59%), prosječno 2,43 riječi po osobi, skupina 19 (7,03%).

Prijedloge su poslali:

1. Silvio Adžić, Požega: *uvećak*
2. Jasna Ažman, Slavonski Brod: *polog, gala polog, zlatni polog, žetva, klas, zlatonos, zlatna koka*
3. Blaž iz Zagreba: *uvećak*
4. Željko Bombek, Zagreb: *uložnjak, riznik, gomilnik, kunarište, spremokun, kunosprem*
5. Ljerka Boroje, SAD: *lutrić*
6. Anđelka Bregović, Zagreb: *srida*
7. Marko Bušić, Zagreb: *lotnjak, lotnina, šestičnjak, šestičnina, sedmičnjak, sedmičnina, uplatak, uplatnina, nezgoditnina, nedobitnina*
8. Josip Butorac, Samobor: *glavni dobitak, srećko*
9. Marija Čulo, Osijek: *velebnik*
10. Ante Čurić, Zagreb: *bankovnjak*
11. Ivo Devčić, Rijeka: *zgoditnjak, dobitnjak*
12. Dejan Domić, Nizozemska: *ličanka (od ličan), cionka (od cio)*
13. Mladen Fidermus, Zagreb: *višak, sretnica, srećko, sretnjak, sveukupnica, sveukupnjak, pretvornica, pretvornik, pretvornjak, glavnica, glavnik, zbirnica, zbirnik, zbirnjak, zbrojnica, zbrojnik, zbrojnjak, vrijednica, vrijednosnik, vrijednosnjak, umnožnica, umnožnik, umnožnjak, sigurnica, sigurnik, sigurnjak, ulagačnica, uložnik, uložnjak, skupnica, skupnik, skupnjak, ukupnica, ukupnik, ukupnjak, dobitnica, dobitnjak, kapitalnica, kapitalnik, kapitalnjak, čvrstnica, čvrstnik, čvrstnjak, računica, bankovnica, bankovnjak, posebica, posebnik, posebnjak, motivnica, motivnik, motivnjak*
14. Antonia Galić, Vrgorac: *nagradnik*
15. Alemko Gluhak, Zagreb: *bānak, novčak, novčan, novčina, nagradak, izvlak, izvlačak, izvučak, zgoditak, velezgoditina, veličin, velikovina, lončić, žara, nastolak, ček-pot (koji se čeka sa znojem)*
16. Snježana Gobac, Novska: *glavnodobitak, glavnobank, glavnodar, glavno-nos, bankonos*
17. Paolo Grižončić, Buje: *unidar*
18. Fabijan Hren, Oroszlavlje: *lova-set*
19. Ante Janković, Njemačka: *prikupanj*
20. Zorislav Jelenčić, Slatina: *zgodun*
21. Danijel Jelinić, Zagreb: *isplatak, srećarina*
22. Mate Jurić, Zagreb: *igrenjak, glavnac, glavnika, glavninac, glavnicka, glavniša, glavnar, glavinar, velekupovnica, velekupovnik, velekupnjak, veledobitnjak, velezgoditnjak, glavninjak, glavninuša, glavninaš, glavnuša, glavnuš, glavnaš, glavnošnjak*

23. Emil Kodilja, Buje: *bankovnjak*
24. Ivan Kovačević, Poličnik: *küp, pokup*
25. Ante Kraljević, Zagreb: *küp, svekup, kupnjak, sakup, narastak, usridak*
26. Marko Kravar, Metković: *kocka*
27. Josip Kunodi, Vinkovci: *velezgoditak*
28. Bulcsu László, Zagreb: *velezgoditak*
29. Ana Lučić, Zadar: *donagrada, novčani nadobitak, novčani predobitak*
30. Vlatko Majić, Pag: *vazdar, svedar, svedobitnjak, svenos, cjelnos, ciodar, svejam* (sve jamiti)
31. Mate Maras, Zagreb: (*veledar*), *veleкуп*
32. Alen Milković, Sesvete: *veledobit, veledobitak*
33. Boris Nazansky, Susjedgrad: *predobitak, predobit, predobiće, višnik, jošnik*
34. Irena Papić, Pag: *svedobit, svedobitak*
35. Paško Periša, Šibenik: *naklupnica*
36. Maja Pervan, Split: *svezgoditak, najzgoditak*
37. Mile Plejić, Zagreb: *zbrojni dobitak*
38. Domagoj Premec, Zagreb: *velezgod*
39. Nikola Pocrnić, Virovitica: *zbrojnica*
40. Valentin Purić, Njemačka: *zadobina, zadobnica, isplatnina*
41. Zlatko Rabi, Zagreb: *trezornica*
42. Aleksandar Roža, Čakovec: *velezbir*
43. Domagoj Runje, Makarska: *svelog*
44. Slovoljub, Sisak: *srećište, srećnik, srećnjak, sretnica, srećorod, srećonos, srećovir, srećodar, djelište (dijelnik, dijelnica), novčište, novčiče, novčak, blagar, blagovnik, blagonos, blagodar, blagovir, zbrojište, zbrojnik, zbrojnica, iznosnik, iznosnica, kupište, skupište, kupnik, skupnik, kupnica, skupnica, ukupnik, ukupnica, ukupnjak, dobište, srećkozov*
45. Tomislav Stojanov, Zagreb: *nadobiće, nadobit, naddobitak, nadobitak, prvodobiće, prvodobit, prvodobitak, veledobiće, veledobit, veledobitak*
46. Ivan Branko Šamija, Zagreb: *lutrijak, lutrijačak*
47. Marija Šarac, Zagreb: *položnica, uložnica*
48. Drago Šimić, Makarska: *zlatokuna, zlatokop, kuglobitak, kuglobitak*
49. Žana Šmit, Pag: *skupnjak*
50. Alen Šuljak, Rijeka: *glavni zgoditak*
51. Ana Talajić, Zagreb: *veleulog, veledobitak, velezgoditak*
52. Davor Tanocki, Osijek: *sretni džep, srećkovnica, skupovnica*
53. Palma Tolić, Vrgorac: *nadnagrada, prijenosna nagradnica*
54. Marija Udovičić-Strasser, Zagreb: *naj-zgoditak, naj-dar*
55. Branimir Vlastelica, Šolta: *priželjkivani*
56. Vlatko Vukelić, Zagreb: *kunovnica, kunište, kunospem*
57. učenici IV. r. klasične gimnazije, Dubrovnik: *zgodivrh, zgodimir, punonosac, punonoša, punonosnik, zgoditko, glavnozgod, kunodavac, darokun, velebroj, glavno-broj, zgoditnjak, zgoditnica, dobitnjak, dobikun, novcolovac, ludozbir, brojozbir, do-bivrh.*

Evo pregleda abecednim redom:

1. <i>banak</i>	44. <i>glavnobroj</i>
2. <i>bankonos</i>	45. <i>glavnodar</i>
3. <i>bankovnjak</i> (3)	46. <i>glavnodobitak</i>
4. <i>biagar</i>	47. <i>glavnonos</i>
5. <i>blagodar</i>	48. <i>glavnošnjak</i>
6. <i>blagonos</i>	49. <i>glavnozgod</i>
7. <i>blagovir</i>	50. <i>glavnuš</i>
8. <i>blagovnik</i>	51. <i>glavnuša</i>
9. <i>bojzbir</i>	52. <i>gomilnik</i>
10. <i>ciodar</i>	53. <i>igrenjak</i>
11. <i>cionka</i>	54. <i>isplatak</i>
12. <i>cjelonos</i>	55. <i>isplatnina</i>
13. <i>ček-pot</i>	56. <i>iznosnica</i>
14. <i>čvrstnica</i>	57. <i>iznosnik</i>
15. <i>čvrstnik</i>	58. <i>izvlačak</i>
16. <i>čvrstnjak</i>	59. <i>izvlak</i>
17. <i>darokun</i>	60. <i>izvučak</i>
18. <i>dijelnica</i>	61. <i>jošnik</i>
19. <i>dijelnik</i>	62. <i>kapitalnica</i>
20. <i>djelište</i>	63. <i>kapitalnik</i>
21. <i>dobikun</i>	64. <i>kapitalnjak</i>
22. <i>dobište</i>	65. <i>klas</i>
23. <i>dobitnica</i>	66. <i>kocka</i>
24. <i>dobitnina</i>	67. <i>kuglobitak</i>
25. <i>dobitnjak</i> (3)	68. <i>kuglobitak</i>
26. <i>dobivrh</i>	69. <i>kunarište</i>
27. <i>donagrada</i>	70. <i>kunište</i>
28. <i>doro</i>	71. <i>kunodarac</i>
29. <i>gala polog</i>	72. <i>kunosprem</i> (2)
30. <i>glavnac</i>	73. <i>kunovnica</i>
31. <i>glavnar</i>	74. <i>küp</i> (2)
32. <i>glavnaš</i>	75. <i>kupište</i>
33. <i>glavnica</i>	76. <i>kupnica</i>
34. <i>glavnik</i>	77. <i>kupnik</i>
35. <i>glavnika</i>	78. <i>kupnjak</i>
36. <i>glavninac</i>	79. <i>ličanka</i>
37. <i>glavninar</i>	80. <i>lončić</i>
38. <i>glavninaš</i>	81. <i>lotnina</i>
39. <i>glavninka</i>	82. <i>lotnjak</i>
40. <i>glavninuša</i>	83. <i>lova-set</i>
41. <i>glavninjak</i>	84. <i>ludozbir</i>
42. <i>glavniša</i>	85. <i>lutrić</i>
43. <i>glavnobank</i>	86. <i>lutrijačak</i>

87. <i>lutrijak</i>	132. <i>punonosnik</i>
88. <i>motivnica</i>	133. <i>punonoša</i>
89. <i>motivnik</i>	134. <i>računica</i>
90. <i>motivnjak</i>	135. <i>riznik</i>
91. <i>naddobitak</i>	136. <i>sakup</i>
92. <i>nadobiće</i>	137. <i>sedmičnina</i>
93. <i>nadobit</i>	138. <i>sedmičnjak</i>
94. <i>nadobitak</i>	139. <i>sigurnica</i>
95. <i>nagradak</i>	140. <i>sigurnik</i>
96. <i>nadnagradnica</i>	141. <i>sigurnjak</i>
97. <i>nagradnik</i>	142. <i>skupište</i>
98. <i>naj-dar</i>	143. <i>skupnica</i> (2)
99. <i>naj-zgoditak</i>	144. <i>skupnik</i> (2)
100. <i>naklupnica</i>	145. <i>skupnjak</i> (3)
101. <i>narastak</i>	146. <i>skupovnica</i>
102. <i>nastolak</i>	147. <i>spremokun</i>
103. <i>nedobitnina</i>	148. <i>srećarina</i>
104. <i>nezgoditnina</i>	149. <i>srećište</i>
105. <i>novčište</i>	150. <i>srećko</i> (2)
106. <i>novcolovac</i>	151. <i>srećkovnica</i>
107. <i>novčak</i> (2)	152. <i>srećkozov</i>
108. <i>novčan</i>	153. <i>srećnica</i>
109. <i>novčani nadobitak</i>	154. <i>srećnik</i>
110. <i>novčani predobitak</i>	155. <i>srećnjak</i>
111. <i>novčina</i>	156. <i>srećodar</i>
112. <i>novčište</i>	157. <i>srećonos</i>
113. <i>pòkup</i>	158. <i>srećorod</i>
114. <i>polog</i>	159. <i>srećovir</i>
115. <i>položnica</i>	160. <i>sretnica</i>
116. <i>posebnica</i>	161. <i>sretni džep</i>
117. <i>posebnik</i>	162. <i>sretnjak</i>
118. <i>posebnjak</i>	163. <i>srida</i>
119. <i>predobiće</i>	164. <i>svedar</i>
120. <i>predobit</i>	165. <i>svedobit</i> (2)
121. <i>predobitak</i>	166. <i>svedobitak</i> (2)
122. <i>pretvornica</i>	167. <i>svedobitnjak</i>
123. <i>pretvornik</i>	168. <i>svejam</i>
124. <i>pretvornjak</i>	169. <i>svèkup</i>
125. <i>prijednosna nadnagradnica</i>	170. <i>svelog</i>
126. <i>prikupanj</i>	171. <i>svenos</i>
127. <i>priželjkivani</i>	172. <i>sveukupnica</i>
128. <i>prvodobiće</i>	173. <i>sveukupnjak</i>
129. <i>prvodobit</i>	174. <i>svezgoditak</i>
130. <i>prvodobitak</i>	175. <i>šestičnina</i>
131. <i>punonosac</i>	176. <i>šestičnjak</i>

177. <i>trezornica</i>	209. <i>velezgoditnjak</i>
178. <i>ukupnica</i> (2)	210. <i>veličin</i>
179. <i>ukupnik</i> (2)	211. <i>velikovina</i>
180. <i>ukupnjak</i> (2)	212. <i>višak</i>
181. <i>ulagačnica</i>	213. <i>višnik</i>
182. <i>uložnica</i>	214. <i>vrijednica</i>
183. <i>uložnik</i>	215. <i>vrijednosnik</i>
184. <i>uložnjak</i> (2)	216. <i>vrijednosnjak</i>
185. <i>umnožnica</i>	217. <i>zadobina</i>
186. <i>umnožnik</i>	218. <i>zadobnica</i>
187. <i>umnožnjak</i>	219. <i>zbirnica</i>
188. <i>unidar</i>	220. <i>zbirnik</i>
189. <i>uplatak</i>	221. <i>zbirnjak</i>
190. <i>uplatnina</i>	222. <i>zbrojište</i>
191. <i>usridak</i>	223. <i>zbrojnica</i> (3)
192. <i>uvećak</i> (2)	224. <i>zbrojni dobitak</i>
193. <i>vazdar</i>	225. <i>zbrojnik</i> (2)
194. <i>velebnik</i>	226. <i>zbrojnjak</i>
195. <i>velebroj</i>	227. <i>zgoditko</i>
196. <i>veledobiće</i>	228. <i>zgoditnica</i>
197. <i>veledobit</i> (2)	229. <i>zgoditnjak</i> (2)
198. <i>veledobitak</i> (2)	230. <i>zgodimir</i>
199. <i>veledobitnjak</i>	231. <i>zgodivrh</i>
200. <i>velekup</i>	232. <i>zgodun</i>
201. <i>velekupnjak</i>	233. <i>zlatna koka</i>
202. <i>velekupovnica</i>	234. <i>zlatni polog</i>
203. <i>velekupovnik</i>	235. <i>zlatokop</i>
204. <i>veleulog</i>	236. <i>zlatokuna</i>
205. <i>velezbir</i>	237. <i>zlatonos</i>
206. <i>velezkod</i>	238. <i>žara</i>
207. <i>velezgoditak</i> (2)	239. <i>žetva</i> .
208. <i>velezgoditina</i>	

Za motivaciju je uzeto sedamdesetak pojmova, od kojih četrdesetak češće, npr.: banka, blago, broj, cijel, čvrst, dar, dio, dobiti, glavni, gomilati, igrati, isplatiti, iznos, izvući, kapital, kup, lončić, loto, lud, lutrija, motiv, nagrada, nositi, polog, pretvoriti, siguran, skupiti, spremi, sreća, ukupan, uložiti, umnožiti, uplatiti, vele-, vrh, zbrojiti, zgoditi, zgoditak, zlatan...

Pojedinačni ili rijetko uzeti su ovi pojmovi:

čekati, doro, gala, još, klas, koka, klupa, kugla, ličan, narasti, novac, poseban, pot 'znoj', računica, riznica, sedam, srida, stol, šest, trezor, žara, žetva i dr.

U prijedlozima je osam sintagma, četiri polusloženice, a ostale su tvorenice. Zanimljiv je pregled po tvorbenim tipovima jer pokazuje njihovu veliku raznolikost:

1) *izvedenice*:

-ac: glavnac

- (a)c: glavninac
- ač(a)k: lutrijačak
- ak: lutrijak
- (a)k: isplatak, izvlačak, izvučak, nagradak, narastak, predobitak, uplatak, uvećak (2)
- anj: prikupanj
- ar: blagar, glavnar, glavninar
- arina: srečarina
- arište: kunarište
- aš: glavnaš, glavninaš
- ica: kapitalnica, kunovnica, kupnica, motivnica, naklupnica, pretvornica, skupnica (2), skupovnica, srećnica, sveukupnica, ukupnica (2), zadobnica, zgoditnica, trezornica, umnožnica, zbirnica, zbirnik, zbrojnica (3)
- ić: lutrić
- ik: blagovnik, glavnik, gomilnik, kapitalnik, kupnik, iznosnik, motivnik, nagradnik, skupnik (2), srećnik, ukupnik (2), velebnik, vrednosnik, zbrojnik (2)
- ika: glavnika
- ina: isplatnina, lotnina, nedobitnina, nezgoditnina, novčina, sedmičnina, šestičnina, uplatnina, zadobina
- iša: glavniša
- ište: dobište, kunište, kupište, novčište, skupište, srečište, zbrojište
- jak: bankovnjak (3), dobitnjak (3), glavninjak, igrenjak, kapitalnjak, kupnjak, lotnjak, motivnjak, novčak, posebnjak, sedmičnjak, sigurnjak, skupnjak (2), srećnjak, sretnjak, svedobitnjak, sveukupnjak, šestičnjak, ukupnjak (2), uložnjak (2), umnožnjak, veledobitnjak, velekupnjak, velezgoditnjak, vrednosnjak, zbirnjak, zbrojnjak, zgoditnjak (2)
- jan: novčan
- je: predobiće
- ka: glavninka
- ko: zgoditko
- nica: čvrstnica, ulagačnica
- nik: čvrstnik, jošnik, riznik, višnik
- njak: čvrstnjak
- ovina: velikovina
- ovnica: srečkovnica
- un: zgodun
- uš: glavnuš
- uša: glavninuša, glavnuša
- Ø: izvlak, pòkup, sakup

2) *složenice:*

a) čiste složenice: blagodar, blagovir, brojozbir, ciodar, dobivrh, glavnobroj, glavnodar, glavnodobitak, ludozbir, najzgoditak, novcolovac, predovit, prvodobit, prvodobitak, srečodar, srečovir, srečkozov, svedar, svedobit, svekup, svezgoditak,

velebroj, veledobit (2), veledobitak (2), velekup, veleculog, velezbir, velezgoditak (2), zgodimir, zgodivrh, zlatokop, zlatokuna

b) složeno-sufiksna tvorba: bankonos, blagonos, cjelonos, darokun, dobi-kun, glavnobank, glavnodar, glavnozgod, kunodavac, kunospem (2), prvodobiće, punonosac, punonoša, punosnik, spremokun, srećonos, srećorod, svedobitak, sve-jam (sve jamiti), svelog, svenos, usridak, veledobiće, velekupovnica, velekupovnik, velezgod, velezgoditina, zlatonos

c) prefiskalne složenice:

c1) čiste: donagrada, naddobitak, nadnagrada, nadobitak

c2) prefiksno-sufiksne: nadobiće, nastolak

d) polusloženice: ček-pot, lova-set, naj-dar, naj-zgoditak

3) *sintagme*: gala polog, novčani nadobitak, novčani predobitak, prijednosna na-gradnica, sretni džep, zbrojni dobitak, zlatna koka, zlatni polog

4) *semantičke tvorenice*: banak, dijelnica, dijelnik, djelište, dobitnica, glavnica, klas, kocka, klop (2), lončić, polog, položnica, posebica, posebnik, pretvornik, ra-čunica, sigurnica, srećko (2), sretnica, srda, uložnica, umnožnik, višak, vrijednica, zgoditak, žara, žetva

5) *unutarnja tvorba*: veličina

6) *poimeničenje*: priželjkivani

7) *individualna tvorba*: cionka (od cije), ček-pot (onaj koji se čeka sa znojem), glavošnjak, kuglobitak, kuglodobitak, ličanka (od ličan), novčište, unidar, vazdar.

Sve to pokazuje veliku zainteresiranost čitatelja za jezičnu problematiku, posebno za nalaženje novih riječi umjesto tuđica, veliku inventivnost u pronalaženju motiva, živu tvorbenost.

Bar pedesetak naziva jednako je tako dobro kao i jack-pot u američkome, da ne kažemo da su mnogi i bolji, a to dokazuje ravnopravnost američkoj kulturi. Dakle nema nikakvih razloga za izgovor da moramo upotrebljavati tuđice jer nema naših riječi ili da se ne mogu lako naći.

Izbor u takvom obilju nije lagan jer bi mnogo naziva moglo doći u obzir za do-bar izbor. Kad bismo se poslužili normalnim zato terminološkim kriterijima, izbor bi bio lagan, ali sada kad je jack-pot proširen u upotrebi, valja voditi računa i o ko-mercijelnoj strani, a to izbor znatno otežava. Kako odluku treba uskladiti s mišlje-njem Hrvatske lutrije, a to nismo uspjeli do trenutka slanja ovoga broja u tisak, od-luku ćemo objaviti u jesen, ali je vjerojatno da će prije biti obznanjena u javnim gla-silima.

SAŽETAK

Sijepan Babić, sveuč. prof. u m., Zagreb
UDK 801.541.1:801.22:808.62, stručni članak
primljen 3. lipnja 1995, prihvaćen za tisak 15. lipnja 1995.

About the Best Word of 1994

The author examines the entries to the competition Replacing *jackpot* with a Croatian Word (sponsored by "Jezik" and the Croatian State Lottery). His conclusion: the competition proved a lively contest among the readers in linguistic issues, as well as great inventiveness in using base words for lexical production and in the living processes of lexical creativity.